

HERDERSBOEK Scheperij in Zuid- Drenthe

Moi! Ik bin Berend Scholtmeijer!
Over de scheperij in Drenthe is veel
gepraat, onze kudden in Drenthe
houden de heide nog steeds in stand,
maar van de schaapherders en hun
kudden uit het verleden is al veel
kennis verloren gegaan. Heel wat
goeie publicaties zijn niet meer
toegankelijk. Verder is er nogal eens
de focus geweest op het gebied rond
Borger, waar het gewaardeerde werk
van Harm Tiessing voor zorgde. Maar
wie kent nog wat hij schreef over de
klassieke scheperij?

Deze digitale publicatie hoopt het allemaal weer in beeld te kunnen brengen. Met veel info, waar nog geen mens aan had gedacht. U ziet hieronder een korte inhoud c.q. inleiding op een tekst, en met 1 klik bent u in een andere wereld.

Soms heb je geen feiten, maar kun je met behulp van wat je hebt, je wel inleven. Dat is dan een verhaal, in tegenstelling tot een studie. En sommige verhalen komen wel heel dicht bij de werkelijkheid..... oordeel zelf, over wolvenjacht in de 17^e eeuw.
<https://www.albertmetselaar.nl/publicaties/00wolvenjachtverhaal.pdf>

Een ooit veel gelezen en regelmatig opnieuw gedrukt werk over het boerenleven, is een dikke studie, in Nederland gepubliceerd in 1588. Daarin vinden we een afzonderlijk stuk over de schaapherder en zijn werk. We vinden er zelfs de ideale wijze in beschreven hoe we wolven moeten weren. Tenminste, volgens 16^e eeuws inzicht:
<https://www.albertmetselaar.nl/publicaties/00schaphenhouden1662.pdf>

Wat weten we van de schaapherders in de 19^e eeuw? In 1870 verscheen een publicatie van ds. Alexander Lesturgeon uit Zweeloo over de schaapherder en zijn werk. De tekst lijkt doorspekt van humor, in het toenmalige taalgebruik, waarbij enige hertaling op zijn plaats is. Dat is bij meer oude studies zo. +
<https://www.albertmetselaar.nl/publicaties/00scheperlestageon.pdf>

Jan van der Veen uit Hoogeveen, schrijver, dichter, klerk en opziener van het onderwijs, schreef er ooit een artikel over. Het werd gepubliceerd in 1878:
<https://www.albertmetselaar.nl/publicaties/00herderjanvdveen.pdf>

Veearts Willem ten Hoopen schreef in 1945 of 1946 een uitgebreide tekst, ooit zelfs uitgegeven in de vorm van een klein boekje, waarin hij terugkeek op zijn contacten met de Drentse schaapherders:

<https://www.albertmetselaar.nl/publicaties/00herderstenhoopen.pdf>

Hoogeveen is nu niet direct de eerste gemeente waar je aan denkt, als je het hebt over de schapenhouderij. Er waren echter 3 eeuwen lang heel wat kuddes en herders. Het begon in de 17^e eeuw, de tijd van Rembrandt van Rijn, met een schaapskudde van de Hollandse Compagnie:

<https://www.albertmetselaar.nl/publicaties/00eerstekuddehgvn.pdf>

De herders uit Hoogeveen in de 19e eeuw zijn letterlijk in beeld te brengen, door ons te verdiepen in de signaleringen, opgenomen toen ze op 19-jarige leeftijd moesten loten voor militaire dienst. We zien ze één voor één weer langskomen, voor zover ze scheper waren op die leeftijd. Sommigen werden het pas later.

<https://www.albertmetselaar.nl/publicaties/00herdershoogeveen.pdf>

Wat waren de attributen van een schaapherder? En dan niet wat ze nu bij zich hebben, maar wat hadden ze bij zich in de 19e eeuw? Voor reënactment werd een speurtocht opgezet, waarvan hier verslag wordt gedaan. Wat we weten van kloetschuppe, breideschie en het geheim van het zalfpotje:

<https://www.albertmetselaar.nl/publicaties/00smederijmasselink.pdf>

De scheper maakte gebruik van een hoorn. Hoe maak je die zelf?

<https://www.albertmetselaar.nl/publicaties/00herdersboerhoorn.pdf>